

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leo pápa Zichy-Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Égész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és lap tulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Bástya-utca 9.
Kiadóhivatal: Számvetés könyvnyomdája.

Keresztény szövetkezeteinkhez.

Sz.-Fejérvár, március 7.

A keresztény szövetkezeti ügy előmozdítása, meglévő szövetkezeteink támogatása céljából f. évi február hó 16-án megalakult Budapesten, az ország fő- és székvárosában a magyarországi keresztény és keresztény alapon álló Szövetkezetek Országos központja.

Ez Országos Szövetkezeti Központ célja „a keresztény szövetkezeti ügyet előmozdítani, új szövetkezetek alakulását elősegíteni, a meglévő és csatlakozott szövetkezeteket működésükben vezetni, irányítani és a fogyasztási szövetkezetek áubeszerezését közvetíteni.“

„E végből:

a) a központ kiküldöttei által utmutatást ad a szövetkezetek megalakítására nézve;

b) a központ kiküldöttei által utmutatást ad a szövetkezeteknek az ügyvitel vezetésére, a leltár, a zárszámadások, a mérleg elkészítésére;

c) a központ kiküldöttei által képviselteti magát a csatlakozott szövetkezetek közgyűlésein;

d) a központ gondoskodik a fogyasztási szövetkezetek árubeszerezési forrásairól s az árubeszerezést közvetíti;

e) mindennemű tanácssal, felvilágo-

sítással szolgál a hozzáférő szövetkezeteknek.

A Keresztény Szövetkezetek Országos Központja által nyújtott ezen előnyökben részesülhet minden magyarországi cégjegyzett keresztény vagy keresztény alapon álló hitel- és fogyasztási szövetkezet, mely az országos központhoz csatlakozik s annak fenntartására évente 15, azaz tizenöt forintot fizet.

A csatlakozást a szövetkezetek igazgatósága igazgatósági ülésén mondja ki s ezen határozatról cégjegyzésével ellátott nyilatkozatot állít ki.

Tekintettel arra, hogy fennálló szövetkezeteink működését eddigelé különösen az ügyvitel és még inkább az árubeszerezés nehézségei bénították meg, hogy sok helyen e két körülmény akadályozta meg a nép anyagi jólétére olyannyira fontos szövetkezetek megalapítását: A Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának felállítása, mely éppen e két dologban nyújt hathatós segítséget, általánosan érzett szükségét pótol és nagyban fogja könnyíteni a szövetkezetek működését, lényegesen elő fogja segíteni a szövetkezeti ügy fellendülését édes hazánkban is.

A szövetkezeti központ teljes bizalommal fordul keresztény vagy keresztény alapon álló szövetkezeteinkhez, hogy ugy saját érdekeikben, mint különösen a magyarországi keresztény szövetkezeti ügy

érlelkében csatlakozzanak a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjához s ezen elhatározásukról a szövetkezeti központ irodáját (Budapest, IV. ker. Molnár-utca 11. sz.) mielőbb értesíteni sziveskedjenek

A keresztény magyar nép anyagi helyzetén akartak segíteni a szövetkezeti központ megalapítói, amikor zászlót bontottak közigazgatási téren: de a nagyfontosságú cél csak úgy érhető el, ha egyesült erővel küzdenek érte az ország összes keresztény szövetkezetei. Csatlakozzanak tehát a központhoz s tegyék lehetővé, hogy a nagyjelentőségű ügy diadalra jusson egész Magyarországon!

— **Minisztereiink Bécsben.** Széll Kálmán miniszterelnök tegnap Bécsbe érkezett s elsőben a magyar palotában hosszasan értekezett Széchenyi Manó gróf miniszterrel, azután a királyi várba hajtatott, a hol jelen volt Bánffy Dezső báró magyar főudvarmester esküütételén. Az eskü letétele után Széll Kálmánt a király ötnegyed óra hosszáig tartó magánkihallgatáson fogadta. Széll Kálmán ezen a kihallgatáson részletes jelentést tett a helyzetről, melylyen a király nagyon meg volt elégedve. Széll Kálmán a Burgból Jenő főhercegrezhez hajtatott, a kinél mint magyar miniszterelnök tiszteletét tette. A miniszterelnök mostani bécsi útját leginkább arra használja föl, hogy bemutató látogatáso-

lenül szembetűnik. Atok szavai kelnek ajkaira s elhangzanak egy vad kiáltásban.

— Vigat cigány, mert berepesztem a füstös fejedet!

Zúgva, csengve veri vissza az ősi boltozat a szilaj danát, sikoltó muzsikát: el kell itt felejteni mindent a mi fáj! Hát azért se fáj!

— Tánccra szép lány, hozzi azt a darázs derekad!

Kivágja a behorpadt mellkasát, mely szegény csak úgy ropog kinjában, a keserűség démoni ragyogást ad nekikeviült arcának.

— Mellém czimbora, ki birja tovább!
Némán ingatja fejét a dalia s tekintetét búsan nyugtatja nekivadult romján az ifju életnek.

— Elég lesz pajtás, megárt ha mondom. Jó szívvel mondom!

Hogy rákaczagott, e pár szóért! A tehetetlen düh, a mérhetetlen kinszenvedés kacajával! Hah, ostoba ember, arra birhatsz, hogy engedjek a harcban, melyet én, mint élet, a halállal vívok! Hisz ha engedek, végem van, legyőz a kaszás, rám borul az örök sötétség! Nem, százszor is nem!

Csak azért is járta. Nem tánc volt az már, hanem a legveszettebb szilajság, kifejezve démoni mozdulatokban.

— Nem ismeresz még czimbora?! Hát

Fagyos lehellet.

— A »Fejérmegyei Napló« eredeti tárczája. —

Irta: **Fabricsius Sándor.**

Ki vagy te rejtelmes árny, ki kíséred bolyongó lényünket, kit nem látunk, de sejtünk érzékeink összességével, kinek fagyos lehellete a vér tombolása közepette is jéggé dermedti a szívet, s fél tőled az ember ki nem fejzethető félelemmel?! Ki vagy te láthatatlan hatalom, ki megborzongatod a hatalmasokat, milliók urát s földhöz ragadt szegényt egyaránt?! . . .

. . . Az elmulás vagyok, a mult vagyok, a halál vagyok! . . .

Koczinás pajtás! dőre, ki bűnnek adja fejét, míg kéjt kínál az élet! Nézd e szemeket, nincs-e bennök az üdvözülés s kárhozat egyszerű, kin és gyönyör, öröm és fájdalom, az édes fájdalom! Nézd e parányi szájat! . . .

És magához szorítja a mámorban uszó szírént, ajkához tapasztja ajkait, mintha új lelket, új életet akarna szívni megroskadt testébe.

A két, a bor tüze piros foltokat fest beesett orcáira, mélyen bennülő szemeiből félelmes villogás tör elő, a megfogyatkozott

életterök tüze, visszfénye a már parázsosá omlott lángolásnak.

A másik, ah a másik! Testet öltött alakja a férfias erőnek, a vér és test erejének. Széles mellén feszül a mez, melyet széptattanással fenyeget minden lélegzet, a tüdő hatalmas működése. Szilaj kedvelve csapja le a poharat, melynek cserepei a vérvörös bor cseppjeivel ezer felé rugódnak. Kiereszti azt a mély érces hangot s harsog a nóta büszkén, szilajon . . .

Hajh Rákóczy, Bercsényi . . .

Kaczagány a vállára, szablyát az öklébe, paripát alája s itt áll a hős, kívül az áruló Ocskay csodákat mivel a harcban, kívül Battyán armádiákat vert széjjel s elszárguldozott Bécs alá, fészékben fogni el a császárt s rábizni a tárogató rejtelmes hangjaira, hogy a rezgő légen át vigye a fejedelem szive óhajátását lüszeges párjához a szomorú fogságba . . .

— Hagyd abba Sándor, ne keseregi a multon! Az már az idő. A jelen csak a tied, üritsd ki hát fenéki, mit feléd nyújt!

Nem igaz amit mond, hazug a szava, ki ri a szemeiből. Kaján emésztő irigység marcangolja szívét, amint előtte áll teljes pompájában a daliás alak, az erő, az élet. Szikrát hány lényegéből a keserű düh az ijesztő külvilág látára, mely kettőjük közt oly kegyet-

Mai lapunk 4 oldal.

az Istent, szeressék a hazát, becsüljék önmagukat, foglalkozásukat és embertársukat.

Ha végigtekintünk az elmúlt esztendőn, ha nem is mindent, de nyugodtan mondhatjuk: sokat tettünk. Lassan, zajtalanul, észrevétlenül. Az elvetett mag helyén csak később fog kikélni és százszoros gyümölcsöt hozni.

Es mégis úgy vagyunk, mint a kire békót vertek. Van bennünk lelkesedés, erő, azt hisszük, tehetőség is és mégis meg vagyunk kötve, akadályozva. A ki ismeri ezt a szük kis helyiséget, mindenki látja az avasokig igazságát. Ugy vagyunk ezzel is, mint — sajnos! — egyéb katolikus intézményeinkkel Székesfehérvárott. Küzd, tengődik, nem tud mozdulni, működni.

Pédig mily óriási a tér, a melyen a mi eyletünk is munkálkodhatnék, nem! rosszul mondtam! — kellene, kötelessége volna munkálkodni, úgy, a mint azt Kolping, az ő nagynevű alapítója eléje írta. Mennyi terv, mennyi szép idea fogamzott meg a vezetők agyában, s ott van mindig mögötte az a tiltó, az a megbénító, az a semmivétető szó . . . ha . . . helyiségünk volna.

Tagjaink száma rohamosan szaporodik, pár hónap alatt körülbelül megégszer annyian vagyunk. Ennyi derék ifju, kik a jóért lelkesednek, annyi nemes cél, a mely a megvalósításra vár s mögötte az a rém, a váz, a mely sivar kezeivel mindent megakadályoz, megsemmisít.

De talán! . . . Hiszen annyi szép reményt nyujtanak, talán dereng már egy biztató szép jövő hajnala felénk.

Adj a Isten, hogy jövő ilyenkorra ott az új helyiségben üdvözölhessem önöket ezzel a szép köszöntő szóval: Isten áldja a tisztességes ipart! . . .

Utána Bogárdi Antal titkár olvasta fel jelentését az elmúlt év tevékenységéről Bilkei Ferencz pénztárkezelő számat adott a pénztár múlt évi állapotairól és gyarapodásairól. Az Egylet összes bevételé volt 561 frt 47 kr., kiadás 518 frt 69 kr. Ebből a takarékpénztárban és a kegyalapítványoknál elhelyezett 213 frt 65 kr., pénztárkészlet 42 frt 78 kr. Az egylet összes készpénzvagyna december 31-én 1907 frt 27 krt tett ki. A pénztár rendben találtatván, a közgyűlés a felmentvényt megadta a pénztár kezelőjének.

A választmány tagjainak fele ez évben az alapszabályok szerint ez évben kimaradt, helyettük, illetőleg újból megválasztottak Szammer Kálmán könyvnyomdász, Trummer Sándor, Simon Lajos, Sórecz József, Pénces Imre, Nehr János, Perta Ferencz, Pénces Imre. A városból eltávozott Kiss Arisztid helyébe a közgyűlés Dornis István hitoktatót választotta meg választmányi tagnak. Virág Ignácz rendestag ajánlatára elhatározta a közgyűlés, hogy alapszabályait kinyomatja s abból a tagok mindegyike egy-egy példányt kap. Szóba került, mit már annyiszor, az Egylet működésének terjeszkedésének, megbénítója, az egylet helyiség szük volta.

Érdekes és minden tekintetben figyelemre méltó volt Nagy József pártoló tag felszólalása, ki rámutatott az egyleti működés és általában az egész katolikus közélet hanyarúságára városunkban. Minden felekezetnek meg van a saját iskolája, meg van a saját temploma, melyben a jogokat ő maga gyakorolhatja. Mi katolikusok, a kik megszereztük, alapítottuk ezt a várost, a melynek ős lakói vagyunk, mi gyámkodás alá vagyunk rendelve. Tesz, rendelkezik mindennel a város. egy katolikusokból és nem katolikusokból állók testülete s ez ad nekünk jogokat, ez szab elénk rendszabályokat. Lelkes, hangoló szavakkal buzdította a tagokat katolikus voltuknak megbecsülésére, megvédelmezésére. Járuljon hozzá mindenki a maga tehetése szerint, hogy magunknak önállóságot, függetlenséget vivjünk ki. Kis erőkből lesz a megdönthetetlen hatalom, melynek semmiféle

más törekvés nem állhat ellent. Bilkei Ferencz alelnök megköszönte a tagok részvételét, az ülést elozslatta.

ÜJDONSAGOK.

— **Szentatyánk gyógyulása.** A Vatikánból érkező hírek állandóan kedvezők. A szentatyák a tegnapi éjszakát is nyugodtan töltötte. Etvágya jó. Sebére könnyebb kötést tettek az orvosok. Tegnapi kíséretének azt mondta, hogy Lapponi dr. nak az a mondása, mely szerint XIII. Leo megéri a XX. századot, alighanem valóra válik. Ő Szentátsége tegnapielőtt négy órát töltött ágyon kívül és élénken társalgott orvosaival és monsignore Angelival. Gimnáziumi tanulmányairól emlékezett meg. Elbeszélte, hogy prosodai munkái mindig a legelők voltak, ami külömben nem volt az ő érdeme, mert ő csak idézetgyűjteményt szokott csinálni a leghircsebb auctorkokból. Hosszu gyakorlat kifejlesztette benne az önálló alkotás tehetését. A pápa erre egy kis elsárgult könyvet vont elő zsebéből, melynek leveleit simogatva így szólt: Ez az én distihonjaim bölcsője. A beszélgetés végén a pápa az orvosoknak egy tréfás költeményt adott át, a mely saját betegségét tárgyalja.

— **Halálózás.** Városunknak ismét egy kiváló alakja hunyta le szemét nyugalomra. Madaras Lipót nyug. kir. ítélőtáblai bíró. A influenza vitte sírba, melyet megkapván, néhány nap alatt elpusztította a már 66 éves öreg urat. 1833 ban született. Vogel Miklós belvárosi főtanító fia volt. Az ötvenes évek elején ügyvédi vizsgát letelve, ügyvédi irodát nyitott. 1867-ben alügyészsé névezetett ki a városra. A bíróság szervezésénél a helybeli törvényszékhez h. elnökké és első bíróvá nevezetett ki. 1879-ig választott városi képviselő volt, ebben az évben kineveztek a budapesti ítélőtáblához bírónak. 12 év előtt nyugdíjaztatta magát és hazajött szülővárosába, hol azóta mint virilista köztisztviselőben és becsülésben élt. Áldásos cselekedetei a jótékony terén dicserék emlékéit. Haláláról a következő gyászjelentést adták ki:

„Özv. Madaras Lipótné Hollner Mária, ugy Madaras Elek a rokonság nevében is fájdalommal jelentik, hogy hön szeretett férje, illetőleg őcsapce és rokonuk Madaras Lipót, ny. kir. ítélőtáblai bíró életének 66-ik évében, rövid de súlyos betegség folytán a halotti szentségek átjatos felvétele után mai napon déli 12 órákor elhunyt. A megboldogult hiült tetemei f. hó 8-án d. u. 3 órákor fognak (Nádor-utca 11. sz. gyászszobából) a „Szentháromság“-ról címzett sarkertben nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise f. hó 9-én d. e. 10 órákor fog a székesegyházban a Mindenhatóknak bemutatattani. Székesfehérvár, 1899. március hó 6-án. Áldás hamvaira!

— **Haldokló királyné.** Mária Henriett belga királyné, József főherczeg huga, Stefánia özevgy trónörökösne anyja a brüsszeli királyi palotában haldoklik. Mikor pár napja hüless következetben megbetegedett, környezete joggal aggdótt miatta. A királyasszonyt rédgóta makacs légszóbaj kizozta; rendkívül érzékeny volt minden legkisebb meghülés iránt s nyilvánvaló volt, hogy az influenza, mely vagy egy hete megtámadta, végzetes lesz rája. Pár nap előtt azután csakugyan tüdögyuladás jelei mutatkoztak. A királyasszony állapota egyre rosszabbodott s tegnapielőtt este elérkezett a

krizis szak. Már-már azt hitték, hogy kiállotta a válságot, mikor tegnap délebb újabb krizis következett léhasz azimptomákkal. Állapota egyre rosszabbodott s este már ellátták a haldoklók szentátségeivel.

— **Az új főudvarmester eskütétele.** Bányfy Dező bárót a királyi tegnap az általános kihallgatás előtt fogadta. Bányfy ez alkalommal letette az esküt. Az eskütételnél mint zászlós ur Andrássy Aladár gróf főkamarmester, továbbá Szell Kálmán miniszterelnök és Szechenyi Manó gróf ő felsége személye körüli miniszter voltak jelen.

— **Egy veterán író halála.** A magyar népies irodalom egyik legkiválóbb munkása, városunk jól ismert agg alakja: Boross Mihály meghalt. Tegnapielőtt hunyt el Sárbogárdon 84 éves korában. Boross Mihály kizárólag a népies irodalmat művelte még pedig oly sikerrel, hogy egyik regénye a Boldogháza huszonöt ezer példányban forgott a nép kezén. Ő maga is a nép gyermeke volt, szegény paraszt emberek voltak a szülei. Ő-Szőnyön született 1815-ben január 9-én. Jogot és ret teológiát végzett, rektoroskodott Mőcson. 1842-ken pesti juratus lett és ügyvédi vizsgát tett; 1848-ban Fejérmegye helyettesfőjegyzője lett, 1849-ben másod-alispánná választották, majd a választórényszék elnökévé nevezte ki a kormány. E miatt 1853-ban elfogták és csak 1855-ben szabadult ki. Attól kezdve 1860-ig a fővárosban lakott és itt írta műveit. Ekkor Fejérmegye alispánjává választották, az országgyűlés feloszlata után ügyvédi irodát nyitott. 1872-ben királyi járásbíró lett, de négy év múlva nyugalomba vonult Sárbogárra, hol tegnap 84 éves korában elhunyt. Beross Endre, a Magyar Szinház tagja atyját gyászolja benne.

— **A város kereszt egyelet helybeli fiókja** folyó hó 12-én delután 4 órákor tartja rendes évi közgyűlését a városbáz nagytermében. A közgyűlés tárgya az évi számadások megvizsgálása, továbbá elnöki és titkári jelentések.

— **Kapitány és képviselő.** A következő sorokat vettük:

Tek. Szerkesztő ur!

A „Fejérmegyei Napló“ legutolsó számában megjelent köztem és Tremkő ur közötti ügy felderítését érlező tény leírás utolsó bekezdésében sajnálatos dolog esett meg: a meunyenben egy egész mondatrészt abból bizonyára szedési hiba folytán kimaradt, mi által ezenél értelme s tenőrija is megváltozott. Nehogy téves magyarázatokra adjon az alkalmat, a legkészebbesen kijelentem, hogy az csak a támadó ellen irányult és még a lehetősége is ki van zárva egyéb feltételek azon igazán szívélyes s ugyszólva baráti érzélem s zavartalan jó viszonynál fogva, mely a főkapitány ur és köztem fenn áll. Polczér Péter.

Nekünk ehez csak annyi a megjegyzésünk, hogy a fatális balesetnek igen könnyen lehetett szedési hiba az okozója. Az a kézirát ugyanis, melyet az alkapitány urtól kaptunk oly pogányul volt írva, hogy a betűnek látszó túmkeleget valamely egyptologus könnyen össze téveszthetné holmi hieroglifekkel. Nem csoda hát, ha a szedő kétségbecsésében egyszerűen elsikkasztott néhány szarkalábat, gondolván, hogy ugyis marad még elegendő. Ne vegye rossz néven a kapitány ur, de mi igaztalanul megbuktatnánk a szépirásból, ha tanárai volnánk!

— **Marsovszky Edre temetése.** A néppárt e korán elhunyt jeles tagjainak temetése tegnapielőtt meg vége Alesuthon. Szombaton éjjel Málakról Felcsuthra hozták a koporsót, vasárnap pedig óriási részvét mellett elhelyezték Alesuthon a családí sírholban. Temetésén a rokonságon kívül barátainak s tisztelőinek nagy száma volt jelen.

